

• Συμφωνόληκτα – Ενρινόληκτα και Υγρόληκτα

1. Τρικατάληκτα

✓ Ας δούμε μερικές παραδειγματικές κλίσεις

	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
ον.	μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α
γεν.	μέλαν-ος	μελαίνης	μέλαν-ος	μελάν-ων	μελαινῶν	μελάν-ων
δοτ.	μέλαν-ι	μελαίνῃ	μέλαν-ι	μέλα-σι	μελαίναις	μέλα-σι
αιτ.	μέλαν-α	μέλαιναν	μέλαν	μέλαν-ας	μελαίνας	μέλαν-α
κλ.	μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α

✓ Παρατηρήσεις

Όμοια κλίνεται και το επίθετο ὁ τάλας, ἡ τάλαινα, τὸ τάλαν (γεν. τοῦ τάλαν-ος, τῆς ταλαίνης, τοῦ τάλαν-ος κτλ.).

Σε όλα τα τριτόκλιτα τρικατάληκτα επίθετα το θηλυκό:

1) λήγει σε -α βραχύχρονο: βαθύς, βαθεῖα· πᾶς, πᾶσα· ἐκών, ἐκοῦσα· μέλας, μέλαινα·

2) στη γεν. του πληθ. τονίζεται πάντοτε στη λήγουσα: τῶν βαθειῶν, πασῶν, ἐκουσῶν, μελαινῶν

✓ Λίγη εξάσκηση: βάσει των παραπάνω ας κλίνετε τα επίθετα: τάλας

ον.	_____	_____	_____	} Ενικός
γεν.	_____	_____	_____	
δοτ.	_____	_____	_____	
αιτ.	_____	_____	_____	
κλ.	_____	_____	_____	

ον.	_____	_____	_____	} Πληθυντικός
γεν.	_____	_____	_____	
δοτ.	_____	_____	_____	
αιτ.	_____	_____	_____	
κλ.	_____	_____	_____	

2. Δικατάληκτα

✓ Ας δούμε μερικές παραδειγματικές κλίσεις

Ενικός αριθμός					Ενικός αριθμός						
ον.	ὁ	ἡ	εὐδαίμων	τὸ	εὐδαιμον	ον.	ὁ	ἡ	σῶφρων	τὸ	σῶφρον
γεν.	τοῦ	τῆς	εὐδαίμων-ος	τοῦ	εὐδαίμων-ος	γεν.	τοῦ	τῆς	σῶφρον-ος	τοῦ	σῶφρον-ος
δοτ.	τῷ	τῇ	εὐδαίμων-ι	τῷ	εὐδαίμων-ι	δοτ.	τῷ	τῇ	σῶφρον-ι	τῷ	σῶφρον-ι
αιτ.	τόν	τήν	εὐδαίμων-α	τὸ	εὐδαιμον	αιτ.	τόν	τήν	σῶφρον-α	τὸ	σῶφρον
κλ.	(ὦ)		εὐδαιμον	(ὦ)	εὐδαιμον	κλ.	(ὦ)		σῶφρον	(ὦ)	σῶφρον

Πληθυντικός αριθμός					Πληθυντικός αριθμός						
ον.	οἱ	αἱ	εὐδαίμων-ες	τὰ	εὐδαίμων-α	ον.	οἱ	αἱ	σῶφρον-ες	τὰ	σῶφρον-α
γεν.	τῶν		εὐδαιμόν-ων	τῶν	εὐδαιμόν-ων	γεν.	τῶν		σῶφρόν-ων	τῶν	σῶφρόν-ων
δοτ.	τοῖς	ταῖς	εὐδαίμο-σι	τοῖς	εὐδαίμο-σι	δοτ.	τοῖς	ταῖς	σῶφρο-σι	τοῖς	σῶφρο-σι
αιτ.	τούς	τάς	εὐδαίμων-ας	τὰ	εὐδαίμων-α	αιτ.	τούς	τάς	σῶφρον-ας	τὰ	σῶφρον-α
κλ.	(ὦ)		εὐδαίμων-ες	(ὦ)	εὐδαίμων-α	κλ.	(ὦ)		σῶφρον-ες	(ὦ)	σῶφρον-α

✓ Παρατηρήσεις

Όμοια κλίνονται τα επίθετα

1) σε -ων, -ον (γεν. -ονος): *ὁ, ἡ κακοδαίμων, τὸ κακόδαιμον· ὁ, ἡ ἀγνώμων, τὸ ἄγνωμον· ὁ, ἡ εὐσχήμων, τὸ εὐσχημον· ὁ, ἡ μεγαλοπράγμων, τὸ μεγαλόπραγμον· ὁ, ἡ ἐλεήμων, τὸ ἐλεῆμον· ὁ, ἡ μνήμων, τὸ μνήμον· ὁ, ἡ ἄφρων, τὸ ἄφρον· ὁ, ἡ μεγαλόφρων, τὸ μεγαλόφρον κ.ά.*

2) σε -ην, -εν (γεν. -ενος): *ὁ, ἡ ἄρρην, τὸ ἄρρην (γεν. ἄρρηνος, δοτ. ἄρρηνι, αιτ. τὸν, τὴν ἄρρην, τὸ ἄρρην, κλ. ᾧ ἄρρην και για τα τρία γένη· οἱ, αἱ ἄρρηνες, τὰ ἄρρην, γεν. τῶν ἄρρηνων, δοτ. τοῖς, ταῖς ἄρρηνι, αιτ. τοὺς, τὰς ἄρρην, τὰ ἄρρην, κλ. ᾧ ἄρρηνες, ᾧ ἄρρην)*

3) σε -ωρ, -ορ (γεν. -ορος): *ὁ, ἡ ἀπάτωρ, τὸ ἀπάτωρ (γεν. ἀπάτωρος, δοτ. ἀπάτωρι, αιτ. τὸν, τὴν ἀπάτωρα, τὸ ἀπάτωρ, κλ. ᾧ ἀπάτωρ και για τα τρία γένη· οἱ, αἱ ἀπάτωρες, γεν. τῶν ἀπατόρων, δοτ. ἀπάτωρι, αιτ. τοὺς, τὰς ἀπάτωρας, τὰ ἀπάτωρα, κλ. ᾧ ἀπάτωρες, ᾧ ἀπάτωρα)· ἔτσι και ὁ, ἡ ἀμήτωρ, τὸ ἀμήτωρ κ.ά.*

Τα δικατάληκτα ενρινόληκτα και υγρόληκτα επίθετα της γ' κλίσης: όταν είναι σύνθετα σε -ων (γεν. -ονος) κανονικά στην κλητ. του ενικού του αρσεν. και του θηλ. και στην ονομ., αιτιατ. και κλητ. του ενικού του ουδετέρου ανεβάζουν τον τόνο, όχι όμως πιο πάνω από την τελευταία συλλαβή του α' συνθετικού: *εὐδαίμων, ᾧ εὐδαιμον – τὸ εὐδαιμον· εὐγνώμων, ᾧ εὐγνωμον – τὸ εὐγνωμον· μεγαλοπράγμων, ᾧ μεγαλόπραγμον – τὸ μεγαλόπραγμον (αλλά: μεγαλόφρων, ᾧ μεγαλόφρον – τὸ μεγαλόφρον· επίσης και ἀμνήμων, ᾧ ἀμνήμον – τὸ ἀμνήμον κ.ά.).*

✓ Λίγη εξάσκηση: βάσει των παραπάνω ως κλίνετε το επίθετο: ἄφρων

ον.	_____	_____	_____	} Ενικός
γεν.	_____	_____	_____	
δοτ.	_____	_____	_____	
αιτ.	_____	_____	_____	
κλ.	_____	_____	_____	

ον.	_____	_____	_____	} Πληθυντικός
γεν.	_____	_____	_____	
δοτ.	_____	_____	_____	
αιτ.	_____	_____	_____	
κλ.	_____	_____	_____	

3. Μονοκατάληκτα

- ✓ Στα μονοκατάληκτα συναντάμε : : *ὁ, ἡ μάκαρ (= μακάριος, ευτυχισμένος), γεν. μάκαρ-ος, δοτ. μάκαρ-ι, αιτ. μάκαρ-α κτλ. – ὁ, ἡ ἄχειρ, γεν. ἄχειρ-ος, δοτ. ἄχειρ-ι, αιτ. ἄχειρ-α κτλ. – ὁ, ἡ μακρόχειρ, γεν. μακρόχειρ-ος, δοτ. μακρόχειρ-ι, αιτ. μακρόχειρ-α κτλ. – ὁ, ἡ ὑψαύχην, γεν. ὑψαύχην-ος, δοτ. ὑψαύχην-ι, αιτ. ὑψαύχην-α κτλ.*

✂ Εργασίες για καλύτερη εμπέδωση ✂

1. Να γράψετε τους παρακάτω τύπους στον άλλο αριθμό:

<i>ὁ, ἡ κακοδαίμων</i>	:	_____
<i>τὸ ἄγνωμον</i>	:	_____
<i>τῶ μεγαλόφρονι</i>	:	_____
<i>τὰς ἐλεήμονας</i>	:	_____
<i>τοὺς μνήμονας</i>	:	_____

2. Να γράψετε τις πτώσεις που ζητούνται στα παρακάτω επίθετα:

γενική ενικού αρσενικού γένους

δοτική πληθυντικού του ουδετέρου γένους

ἐλεήμων

<i>εὐγνώμων</i>	αιτιατική ενικού του θηλυκού γένους	γενική πληθυντικού του αρσενικού γένους
<i>μάκαρ</i>	κλητική ενικού του θηλυκού γένους	δοτική πληθυντικού του αρσενικού γένους
<i>μακρόχειρ</i>	γενική ενικού του αρσενικού γένους	αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους
<i>μεγαλοπράγμων</i>	δοτική ενικού του θηλυκού γένους	κλητική πληθυντικού του ουδετέρου γένους